

зором і простежу його шлях. Там, де страх пройде, нічого не зостанеться. Залишуся тільки я» [1, с. 26].

У контексті індійської філософії, зокрема в питанні про пізнання Атмана, літання проти страху може бути розглянута як глибока метафора самопізнання та єдності з Космосом. Фраза «Залишуся тільки я» може бути розглянута як момент відокремлення не лише від страху, але й від помилкового «Я». Вона може бути розглянута як символ духовного пробудження та пізнання свого істинного «Я», тобто Атмана.

Месіанський мотив. У «Дюні» є месіанський мотив, який є характерною рисою авраамічних релігій. Пророцтво про прихід Муад'Діба призводить до формування культу навколо головного героя, Пола Атріда. Проте, у відміну від традиційних месіанських історій, в «Дюні» ставляться питання про наслідки такого культу особистості та його потенційну небезпеку як для самого Муад'Діба, так і для його послідовників.

Муад'Діб стикається з проблемою керування очікуваннями своїх послідовників і наслідками своїх дій, що призводять до значних змін у всьому Всесвіті. Таким чином, месіанський мотив у романі виступає не лише як засіб розвитку сюжету, але й як привід для роздумів про природу влади, віри та відповідальності.

Дозволимо порівняти головного героя перших книг цикла із персонажами давньоіндійського епосу «Рамаєна» [2]. Спочатку Пол Атрід здається архетипом принца Рами. Герой володіє безліччю позитивних якостей, таких як милосердя, мудрість і чеснота, діє на благо суспільства (а саме народу фрименів), мріє помститися за своїх рідних та встановити справедливість. Проте його дії, спрямовані на набуття влади за рахунок приниження та вбивства інших, наближають Муад'Діба до жорстокого демона Равани.

Висновки. Цикл романів Ф. Герберта є чудовою ілюстрацією релігійного синтезу, який виникає внаслідок мультикультуралізму та глобалізації. Незважаючи на те, що роман відноситься до жанру фантастики, можна відзначити елементи, що віддзеркалюють Всесвіт Дюни у сучасному суспільстві. Роман дає можливість поміркувати про майбутнє релігій та їх можливі трансформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Герберт Ф. Дюна. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 656 с.
2. The Editors of Encyclopaedia Britannica. Ramayana | Summary, Characters, & Facts. *Encyclopedia Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/topic/Ramayana-Indian-epic> (дата звернення: 03.03.2024).

УКРАЇНСЬКІ ДОБРОВОЛЬЦІ У ЛАВАХ ДИВІЗІЇ ВАФФЕН-СС «ГАЛИЧИНА»

Біліченко Лідія

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили (м. Миколаїв)
магістр історії, аспірант кафедри історії (2020–2022 рр.)

У Другій світовій війні у лавах військ СС крім німців боролися сотні тисяч осіб, які не були німцями за національністю. Не виключенням була і українська дивізія СС «Галичина», яка була створена 28 квітня 1943 р. після того, як німецькі війська зазнали

поразки у Сталінградській битві. Набір добровольців розпочався у травні. Для проведення цієї акції був організований окремий комітет із колишніх старшин УГА під назвою «Військова Управа», головою якої став Альфред Бізанц, галицький німець, колишній полковник УГА, а секретарем — сотник УГА Осип Навроцький. Начальником новоствореної дивізії був призначений полковник Генерального штабу Фрайтаг.

У пропагандистському зверненні до майбутніх добровольців віком від 15 до 20 років, німецьке командування зазначило таке: «Незабаром покличуть Ваших синів від 15-ти до 20-ти років життя до великої вирішальної боротьби, в ній йде про «бути» чи не «бути» європейського континенту. Вони повинні стати в ряди воєнної служби у Німеччині. Там вже є 10-ти річний хлопчина, який своєю працею у воєнній службі причинюється до остаточної перемоги. Він працює як вістун летунства. Інший 15-ти річний хлопчина зголосився добровільно і працює як помічник у протилетунській артилерії. Так є у Франції, Словаччині, Італії, Болгарії та Румунії. Усюди вступає молодь в ряди бойового фронту своїх дорослих друзів. Українська молодь не може теж залишитися позаду. Ваша мала Батьківщина – галицька земля повинна залишитися європейським краєм. Тому закликаємо Вашу молодь, щоб вона включалася в ряди юнаків СС, як помічники у протилетунській артилерії. У цей час, коли інші втікають у ліси, Ваша молодь буде боротися за свободу Вашого краю, за єдність Європи, за волю і справедливість. Тільки такою співучастю у сьогоднішній завзятій боротьбі можуть Ваші сини бути гідними стати поруч їх старших товаришів, які є сьогодні в стрілецькій дивізії СС «Галичина».

Ваші сини пройдуть чотири-тижневий вишкіл в одному з таборів Генеральної губернії. Опісля вирушать вони в Німеччину, як активні помічники протилетунської артилерії. Ваші сини будуть постійно Вам писати, як їм захочеться. Крім цього, ними буде опікуватися Уряд для молоді при Губернаторові Галичини. Тому, що адреси синів можуть в перших часах часто змінюватися, закликаємо батьків і родини висилати свої посилки через Уряд для молоді при Губернаторові Галичини» [3, арк. 3].

Негайно після прибуття до Львова усі добровольці задля реєстрації відвідати Штаб Формування, що знаходився на вул. Парковій. Після реєстрації потрібно було розформуватися за таким порядком:

- всі колишні старшини, лікарі, дантисти, аптекарі, ветеринари спрямовуються до Військового приміщення, яка розташована на вул. Абрагамовича. Комендант приміщення – Микола Дужиг;

- колишні підстаршини спрямовуються до Гартенштрассе. Комендантом приміщення був призначений Остап Павліз [4, арк. 5].

10 травня 1943 р. завершилася перша хвиля набору українських жовнів до Галицької військової одиниці. Одна із трьох волостей на 12 148 мешканців дала 7 осіб, друга на 11 353 мешканців дала 7 осіб, а третя на 3 000 мешканців дала 11 осіб. У подальшому Повітова Військова Управа продовжувала свою діяльність набору аж до 17 травня 1943 р. 11 та 12 травня вона працювала формально в Рогатині. Від 13 травня працювала у таких волостях: Конюшки, Підкамінь, Пуків, Княгиничі. 14 травня комісія переїхала до Болшовець, а 15 травня працювала уже у Бурштині [2, арк. 1]. (структуру курінного штабу *Див.* на Таблиці 1 – *прим. автора*).

В останні дні січня-лютого 1944 р. був закінчений іспит зрілості в гімназіях і учительських семінаріях. Тому, Альфредом Бізанцом був виданий наказ негайно увійти в контакт з директорами шкіл і прохати їх, аби вони улаштували з абітурієнтами пропагандивне зібрання, на якому мають бути промови в тому дусі, щоб вони голосилися добровольцями до дивізії. До шкіл, які містили найбільшу кількість учнів, приїздили пропагандисти зі Львова [2, арк. 9].

Щодо безпосередньої участі у бойових діях, то німецьке командування спочатку планувало ужити дивізію на південно-східньому відтинку фронту в районі Станиславова Коломиї. Сталося, одначе, інакше. Підготовка наступу Червоної армії в напрямі Львова змінила це рішення. Дивізію кинули в район Бродів, де вона укріпилась у другій оборонній лінії.

Таблиця 1

Група командантів	Ланка на колесах	Ланка зв'язку	Босва ланка	Ланка возів
Курінний командир	Підстаршина як командир вістових	5 підстаршин	Платник	Помічник лікаря
Ад'ютант	4 наколесники як вістові	14 стрільців	Збройовий майстер	Підстаршина як командир бойової ланки
Старшина для доручень		2 малі телефонні команди	Підстаршина, завідуючий зброєю	5 візників
Курінний лікар		4 тайстрові радієві команди	Санітарний підстаршина	Помічники збройового майстра
2 кінні вістові				кухарі
2 вістові наколесної ланки				стельмах

Джерело: ЦДАВО, Ф-3971, оп. 1, спр. 4, арк. 12

З 11 тисяч офіцерів і вояків дивізії тільки приблизно 3 тисячі вирвалися з того кільця і дісталися на захід. Решта попала в полон, згинула або перейшла в лави УПА. З поворотів з-під Бродів та нових рекрутів у Нойгаммері створено відносно скоро (вересень-жовтень) 1944 р. нову дивізію [1, с. 12-13].

ЛІТЕРАТУРА

1. Українська дивізія «Галичина»: Іст.-нубл. зб. (2008). Упорд. М. Слабошпицький. 3-е вид. Київ: Ярославів Вал. 232 с.
2. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (далі ЦДАВО України). Ф – 3971. Оп. 1. Спр. 2.
3. ЦДАВО України. Ф – 3971. Оп. 1. Спр. 3.
4. ЦДАВО України. Ф – 3971. Оп. 1. Спр. 4.